Evaluatie pilot winterterrassen

Stadsdeel Zuid

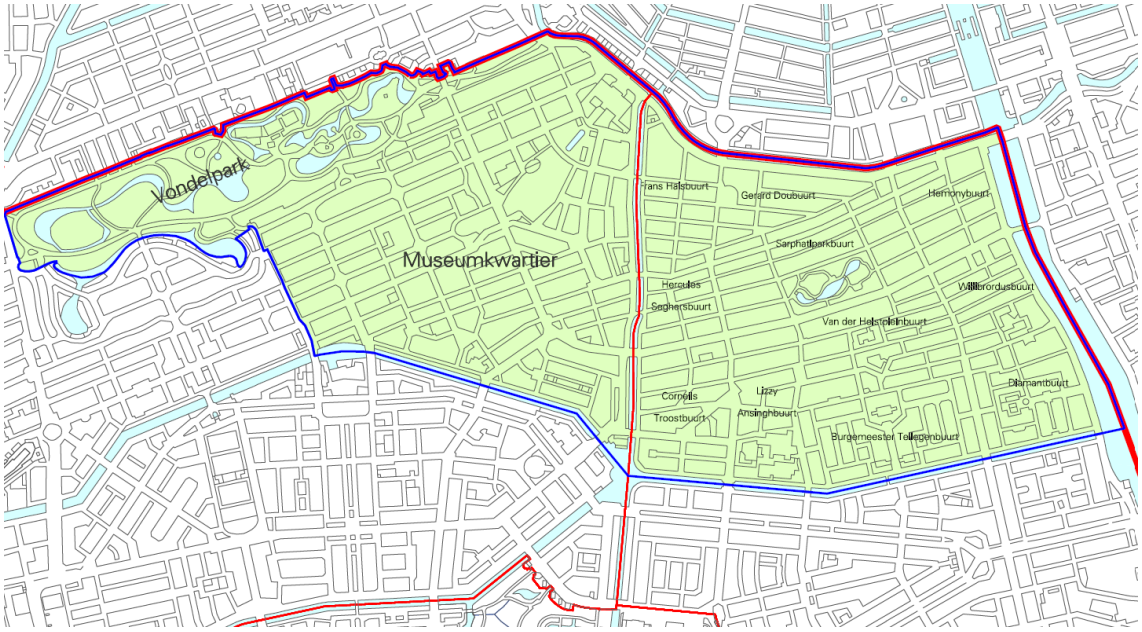

1. Aanleiding pilot winterterrassen

In 2017 is het Terrassenbeleid stadsdeel Zuid vastgesteld. Hier zijn enkele wijzigingen t.o.v. het beleid uit 2012 opgenomen. De gebiedsindeling met sluitingstijden voor terrassen stamt reeds uit 2012. Het beleid is toentertijd vastgesteld door de stadsdeelvoorzitter. In 2025 -2026 dient het stadsdeelbeleid op een aantal punten te worden geactualiseerd onder andere in het verlengde van het nieuwe stedelijke Horecabeleid, waaronder de sluitingstijden voor terrassen per gebied. Deze pilot geeft input voor deze actualisering.

1.1 Gebiedsafbakening

De gebieden De Pijp, het Museumkwartier en het Vondelpark worden beschouwd als centrumgebied van Amsterdam. Dit gebied is een bruisend en aantrekkelijk deel van de stad dat vele bezoekers trekt. Door de architectuur, ligging en het aanbod is het populair bij zowel (buurt)bewoners als (internationale) bezoekers (toeristen en dagjesmensen). Dat is ook terug te zien in de nieuwe precariotarieven voor terrassen, waar dit gebied qua tarief gelijkgetrokken is met stadsdeel Centrum. Vooruitlopend op het actualiseren van het beleid in Zuid, wordt deze winterperiode benut om ervaring op te doen met ruimere sluitingstijden in de winterperiode.

1.2 Actualiseren terrassenbeleid stadsdeel Zuid

Volgend op het nieuwe Stedelijk beleidskader horeca en terrassen, moet het stadsdeelbeleid op gebied van horeca en terrassen in Zuid worden geactualiseerd. Eén van de aspecten waar het DB zich opnieuw over moet buigen, zijn de sluitingstijden van de terrassen per gebied. In het huidige beleid zijn er 4 verschillende gebieden onderscheiden met diverse eindtijden. In de winterperiode (nov t/m febr) geldt dat alle terrassen om 20:00 uur moeten sluiten, behalve op de Zuidas. In sommige gebieden is sprake van terrassenplannen waarin afwijkende eindtijden zijn opgenomen. Met het besluit voor het instellen van de pilot wordt ook tijdelijk van deze terrassenplannen afgeweken. De sluitingstijden van 22.00 uur is in lijn met de sluitingstijden voor terrassen in stadsdeel Centrum.

1.3 Rol belanghebbenden

Horeca en terrassen hebben een grote aantrekkingskracht en veel inwoners genieten van de levendigheid en het aanbod in Zuid. Tegelijkertijd hebben sluitingstijden van terrassen impact op de fysieke leefomgeving en de leefbaarheid. Omdat de winterperiode door het college gezien wordt als een periode van relatieve rust, is het belangrijk dat de balans tussen leefbaarheid en levendigheid wordt bewaakt. De essentie van de pilot was dan ook om ervaring op te doen met een sluitingstijd van winterterrassen om 22.00 uur, waarbij bewust wordt gekozen voor 3 avonden (donderdag, vrijdag, zaterdag) en niet de gehele week. Voorafgaand aan het inwerkingtreden van

de pilot zijn bewonersorganisaties geïnformeerd. Daarnaast werd de pilot gemonitord en geëvalueerd en zijn er spelregels opgesteld ten aanzien van deelname.

2. Uitkomsten monitoring

Tijdens de duur van de pilot is gemonitord wat de effecten zijn geweest op de leefbaarheid van de wijken. Hierdoor kon indien nodig tussentijds worden bijgestuurd. Dit is in de praktijk niet nodig geweest.

De monitoring van de pilot wordt op de volgende manier gedaan:

1. Wekelijkse monitor; overlastmeldingen vergelijken met zelfde periode 2022/2023.
2. Sfeerbeelden THOR;
3. Veiligheidsbeeld wijkagent;
4. Verzoek aan ondernemers op zich vooraf aan te melden als ze deel willen nemen aan de pilot. Dit geeft vooraf inzicht (geen verplichting).

2.1 Overlastmeldingen en vergelijking vorig seizoen

Inwoners die een vorm van overlast ervaren, kunnen hierover een zogenoemde SIG-melding doen. De meldingen uit het winterseizoen 2022/2023 zijn vergeleken met de meldingen uit het winterseizoen 2024/2025 waarin de pilot plaatsvond.

- Het aantal SIG-meldingen rond terrasoverlast is toegenomen van 26 gemiddeld in referentieperiode naar 40 in de periode met de pilot;
- Verreweg de meeste SIG-meldingen komen uit De Pijp;
- In de maand januari is er geen verschil in meldingen tussen de pilotperiode en de referentieperiode.

Vanwege de lage aantallen, moeten de cijfers voorzichtig worden geïnterpreteerd. Zo is één melder met drie meldingen op één avond al van invloed op de statistieken. De uitkomsten moeten daarom als indicatief worden geïnterpreteerd.

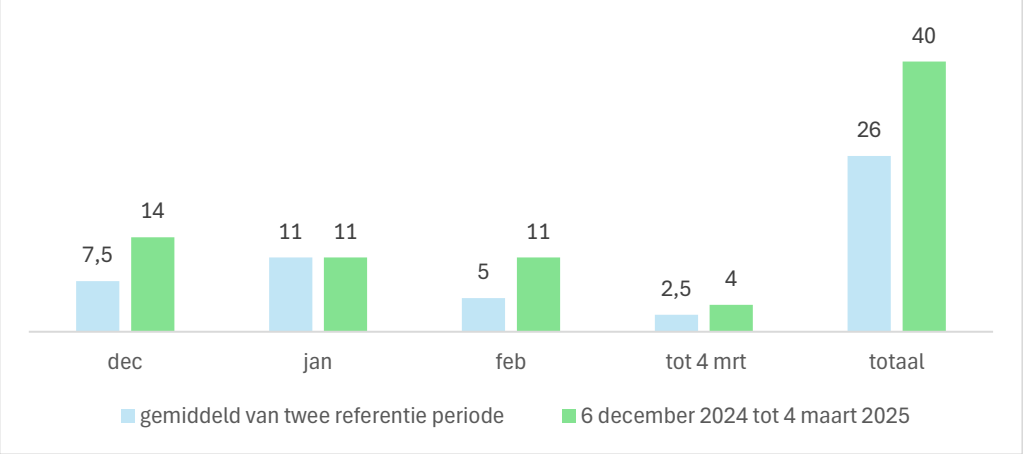

2.2 Sfeerbeeld THOR

Uit de sfeerbeelden van THOR komt een beeld naar voren dat de situatie "redelijk hetzelfde" als voor de pilot. Er zijn "geen schokkende signalen van de toezichthouders of handhavers".

De conclusie van THOR over de pilot is als volgt:

1. Er heeft surveillance plaatsgevonden tussen 22:00 uur en 23:00 uur, waarbij er alleen waarnemingen zijn gedaan.
2. Er zijn in totaal 33 waarnemingen gedaan:
    - in 24 gevallen was alles in orde;
    - in 7 gevallen werden horecaondernemingen gezien waarbij het terras na 22:00 uur nog open was;
    - in 2 gevallen was er een andere waarneming over vergunningen/voorschriften.

2.3 Veiligheidsbeeld wijkagent

Zoals gebruikelijk, zijn de klachten over horecabedrijven in de pilotperiode doorgespeeld naar de afdeling Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) van stadsdeel Zuid. Het beeld van de politie is niet dat er aanzienlijk méér overlast is ervaren tijdens de pilotperiode. Wel is er een aantal horecabedrijven waarover vaker klachten komen nu ook naar voren gekomen. Vanuit veiligheidsoogpunt ziet de politie geen risico in de ruimere terrastijden.

2.4 Aantal aangemelde ondernemers

Om vooraf inzicht te krijgen in het aantal ondernemers dat mee wilde doen aan de pilot, is verzocht aan de ondernemers om zich aan te melden. In totaal hebben 24 ondernemingen zich vooraf aangemeld voor deelname aan de pilot. Dit ligt aanzienlijk lager dan het aantal terrassen

dat in februari tijdens de tellingen ook daadwerkelijk deelnam. Het vooraf aanmelden het daarmee niet een extra meerwaarde gehad voor collega's van VTH.

Uitkomsten evaluatie

Voor de evaluatie van de pilot winterterrassen zijn de volgende instrumenten ingezet:

1. Bewonersenquête Zuid inzetten om ervaringen van inwoners te inventariseren;
2. Ondernemersenquête uitzetten om ervaringen van ondernemers te inventariseren;
3. Tel-onderzoek extern bureau feitelijk gebruik pilotruimte.

3.1 Bewonersenquête Zuid

Bewoners van het Museumkwartier, het Vondelpark en De Pijp kregen een brief thuisgestuurd waarin een open link en QR-code waren opgenomen naar een vragenlijst. Uiteindelijk hebben 1.055 respondenten de vragenlijst ingevuld. Het aantal respondenten maakt de uitkomsten van de enquête representatief voor de wijken waar de pilot plaatsvond.

Belangrijk om hierbij te vermelden is dat de respondenten waarschijnlijk bestaan uit zowel inwoners als ondernemers. Dit omdat de op de ondernemersenquête een zeer lage respons is gekomen. De verwachting is dat ondernemers toen al hadden deelgenomen aan de bewonersenquête.

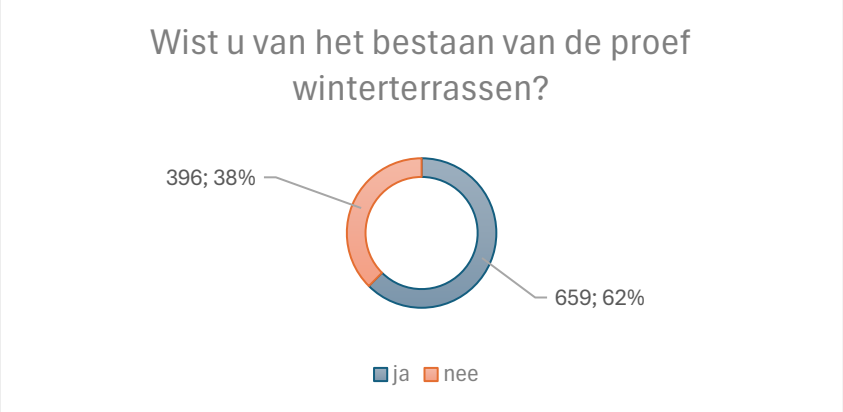

De voornaamste conclusies uit de enquête:

- 66,6% van de respondenten was bekend met de pilot. Bewoners hadden er over gehoord in de buurtkrant, een brief of via via.
- 60% van de respondenten heeft gebruik gemaakt van de ruimere terrasopeningstijden; 40% van de respondenten heeft hier geen gebruik van gemaakt.

- 66,6% van de respondenten is positief over de pilot.

Gezelligheid, gebruiksgemak, levendigheid en veiligheid/sociale controle zijn hier vaak genoemde redenen.

- Een minderheid van 33,3% van de respondenten vindt dat de proef van winterterrassen een negatief effect heeft op hun buurt.
  Geluidsoverlast, milieu-impact en verdere beperking openbare ruimte worden door respondenten uit deze groep vaak genoemd.

Tevens is aan respondenten gevraagd wat hun ervaringen met de gevolgen van de proef voor de buurt. Dit was een open vraag.

Open antwoorden van respondenten die gevolgen op buurt positief vinden (60%, n=633)

1. **Gezelligheid en levendigheid**: Veel bewoners waarderen de extra sfeer en reuring in de buurt, vooral tijdens de donkere wintermaanden. Het draagt bij aan een bruisende en sociale omgeving.
2. **Flexibiliteit en gebruiksgemak**: De langere openingstijden maken het mogelijk om na werk of diner nog op het terras te zitten, wat als prettig wordt ervaren.
3. **Veiligheid en sociale controle**: De aanwezigheid van mensen op straat zorgt voor een veiliger gevoel en meer sociale controle in de buurt.
4. **Ondersteuning van lokale horeca**: Bewoners zien de verruiming als een steun voor ondernemers, die hierdoor meer omzet kunnen genereren.
5. **Weinig overlast**: De meeste bewoners geven aan geen of minimale overlast te hebben ervaren, mede omdat 22:00 uur als een schappelijke sluitingstijd wordt gezien.
6. **Vergelijking met andere steden**: Sommigen wijzen erop dat langere openingstijden passen bij een wereldstad als Amsterdam en dat dit in andere Europese steden gebruikelijk is

Open antwoorden van respondenten die gevolgen op buurt negatief vinden (26%, n=279)

1. **Geluidsoverlast**: Veel bewoners klagen over lawaai van terrasbezoekers. Dit verstoort de nachtrust en veroorzaakt stress, met name in smalle straten waar geluid versterkt wordt.
2. **Milieu-impact**: Het gebruik van terrasverwarmers wordt als zeer niet duurzaam ervaren. Verschillende bewoners vinden het onacceptabel dat energie wordt verspild om buitenlucht te verwarmen, terwijl binnenruimtes vaak leeg zijn. Daarbij wordt ook genoemd dat Amsterdam duurzaamheid bovenaan de beleidsagenda heeft staan. Ondanks dat tijdens de pilot de bestaande regels omtrent het gebruik van terrasverwarmers zijn toegepast, geven respondenten aan dat de pilot niet strookt met de duurzaamheidsambities van de gemeente Amsterdam.
3. **Beperking openbare ruimte**: Terrassen nemen veel ruimte in op stoepen, waardoor voetgangers, rolstoelgebruikers en mensen met kinderwagens worden gehinderd.
4. **Verlies van rust in de winter**: De winter werd door bewoners gezien als een periode van relatieve rust na een druk zomerseizoen met een steeds verder uitdijend aantal terrassen in de afgelopen jaren. Respondenten hebben aangegeven dat de pilot rust heeft

weggenomen. Hierbij is het goed om te benoemen dat de terrassen beperkt langer open mochten zijn: zes uur per week (3x2 uur).

5. **Toename toerisme**: De uitbreiding van openingstijden trekt, zo menen sommigen, nog meer toeristen aan, wat de druk op de buurt vergroot. Een aantal bewoners voelen zich hierdoor steeds meer verdrongen.

Er is tot slot gevraagd of bewoners stadsdeel Zuid nog iets wilden meegeven over de proef winterterrassen. De antwoorden bevatten een breed scala aan meningen over de proef met winterterrassen in Amsterdam Zuid. De reacties zijn verdeeld:

1. **Positieve reacties**: Een flinke meerderheid van de respondenten waardeert de langere openingstijden van terrassen tot 22:00 uur. Ze vinden dat dit bijdraagt aan de levendigheid, gezelligheid en de sociale interactie en veiligheid in de buurt, zelfs in de winter. Sommigen pleiten zelfs voor nog ruimere openingstijden of permanente invoering van de regeling. Ook wordt benadrukt dat terrassen een belangrijke rol spelen in het stadsleven en de lokale economie ondersteunen.
2. **Negatieve reacties**: Een deel van de respondenten klaagt over geluidsoverlast, verminderde leefbaarheid en impact op hun nachtrust. Er is ook door sommigen kritiek gegeven op het gebruik van terrasverwarming, dat zij als milieuonvriendelijk zien. Sommigen vinden dat de belangen van bewoners worden genegeerd ten gunste van de horeca en pleiten voor strengere handhaving en beperkingen.
3. **Milieuoverwegingen**: Een deel van de respondenten wijst op de verspilling van energie door terrasverwarming en pleit voor duurzamere alternatieven, zoals dekens.
4. **Balans en handhaving**: Er is een roep om een betere balans tussen de belangen van bewoners en horeca. Respondenten vragen om meer handhaving op geluidsoverlast, terrasgrootte en naleving van regels. Dit komt overeen met de uitingen die we kennen uit de reguliere meldingen.
5. **Algemene opmerkingen**: Sommige bewoners voelen zich niet gehoord met betrekking tot inrichting en gebruik van de openbare ruimte. Er is ook kritiek op de groei van terrassen in de openbare ruimte, wat ten koste gaat van voetgangersruimte.

3.2 Ondernemersenquête Zuid

De uitgezette ondernemersenquête heeft een zeer lage respons van 3 ingevulde enquêtes. Deze is niet representatief en niet te gebruiken. De verwachting is dat ondernemers al hadden deelgenomen aan de bewonersenquête. De uitkomsten van de bewonersenquête mogen derhalve ook als de mening van de ondernemers worden beschouwd.

3.3 *Tel-onderzoek extern bureau feitelijk gebruik pilotruimte*

Om meer inzicht te krijgen in de bezetting en activiteit gedurende de verruimde openingstijden van de winterterrassen, voerde Stad & Co in opdracht van stadsdeel Amsterdam Zuid een meting uit. Gedurende de pilotperiode zijn op twee verschillende momenten meting uitgevoerd: op zaterdag 15 februari en vrijdag 21 februari 2025, tussen 20:00 en 22:00 uur. Hierbij is gekeken naar

het aantal geopende terrassen, de drukte, algemene sfeer en de invloed van externe factoren zoals het weer.

Zaterdag 15 februari 2025
De temperatuur lag rond 1 tot -1 graden, wat mogelijk invloed had op de drukte.

Noord Pijp & Zuid Pijp

- 27 terrassen waren open.
- De drukste locaties waren zoals verwacht Eerste van der Helststraat en Marie Heinekenplein.
- Op Marie Heinekenplein waren er 4 terrassen open, waarvan 2 redelijk vol zaten en 1 rumoerig was.
- Op het Gerard Douplein waren er 4 terrassen open, die redelijk drukbezocht werden.

Andere straten binnen deze gebieden hadden ook open terrassen, maar waren minder druk. Dit werd mogelijk beïnvloed door het weer en het feit dat sommige terrassen geen verwarmer hadden. Het beeld was ook dat de terrassen relatief veel gebruikt werden door rokers.

Museumpleinbuurt & Willemsparkbuurt

- 26 terrassen waren open.
- 20 van de 26 terrassen waren leeg.
- Veel restaurants waren gesloten tijdens de telling, omdat het voornamelijk lunchgelegenheden zijn en geen avondhoreca.

Vrijdag 21 februari 2025
De temperatuur lag rond 12 à 13 graden en het bleef droog.

Noord & Zuid de Pijp

- 43 terrassen waren open, aanzienlijk meer dan op 15 februari.
- Op het Gerard Douplein waren er 9 terrassen open, vrijwel allemaal vol.
- Op het Marie Heinekenplein waren er 4 terrassen open, die ook goed gevuld waren.
- In de Albert Cuypstraat waren meer terrassen open en drukker bezet dan de op 15 februari.

Museumpleinbuurt & Willemsparkbuurt

- 28 terrassen waren open.
- In tegenstelling tot de vorige meting, waren bij alle terrassen bezoekers aanwezig.
- De terrassen waren goed bezet, maar de sfeer bleef beheerst en aangenaam.

4. Conclusies en aanbevelingen

De pilot met winterterrassen heeft veel positieve, maar ook negatieve reacties van respondenten gekregen. Hoewel een meerderheid van de respondenten de pilot waardeert vanwege de gezelligheid en levendigheid, zijn er ook zorgen over geluidsoverlast, duurzaamheid en de impact op de openbare ruimte. Vanuit de politie en Thor is aangegeven dat de pilot niet tot meer onveilige situaties geleid of voor aanzienlijk meer overlast heeft gezorgd. Ten slotte is de pilot alleen in een deel van stadsdeel Zuid gedraaid: eventuele effecten in andere buurten zijn nog niet bekend.

Positieve effecten:

- Een ruime meerderheid van de respondenten (66,6%) is positief over de pilot. Ze waarderen de gezelligheid, levendigheid, sociale controle, veiligheid en ondersteuning van de lokale horeca.
- Veel bewoners ervaren weinig tot geen overlast, en de sluitingstijd van 22:00 uur wordt als redelijk beschouwd.
- De terrassen werden goed bezocht, vooral bij gunstig weer, wat wijst op een behoefte aan deze verruiming.

Negatieve effecten:

- Het andere deel van de respondenten (33,3%) ervaart negatieve gevolgen, zoals geluidsoverlast, milieu-impact door terrasverwarmers en beperking van de openbare ruimte.
- Er is kritiek op de duurzaamheid van de pilot, gezien het gebruik van terrasverwarmers en de impact op de leefomgeving.
- De toename van SIG-meldingen (van 26 naar 40) wijst op een lichte stijging van overlastmeldingen, vooral in De Pijp.

Monitoring en handhaving:

- De sfeerbeelden en waarnemingen van toezichthouders tonen geen grote problemen, maar er waren enkele overtredingen van de sluitingstijd.
- De evaluatie-instrumenten, zoals de bewonersenquête, bieden waardevolle inzichten, maar de lage respons op de ondernemersenquête beperkt het perspectief van ondernemers.

Gebruik en populariteit:

- Het gebruik van de terrassen varieerde sterk afhankelijk van het weer. Bij koud weer waren veel terrassen leeg, terwijl ze bij milder weer goed gevuld waren.

- De pilot lijkt vooral populair in drukke gebieden zoals De Pijp, terwijl andere buurten minder gebruik maakten van de verruiming.

Aanbevelingen:

Het doel van de pilot was ervaring op te doen met ruimere terrastijden in delen van Zuid. De opgedane ervaring wordt gebruikt bij het actualiseren van het horeca-en terrassenbeleid van Zuid. Deze actualisatie is noodzakelijk na het vaststellen van het nieuwe stedelijk Horecabeleid 2025. Dit proces start naar verwachting eind 2025 en loopt door in 2026.

Daarnaast klinkt de roep om de verruimde tijden voor het winterras ook komend seizoen (november 2025 t/m februari 2026) mogelijk te maken; niet alleen in het gebied van de pilot, maar ook in andere delen van Zuid. Gezien de positieve uitkomst van de evaluatie, is het aan te bevelen hier op een manier opvolging aan te geven. Dit kan door bijvoorbeeld door:

- een verlengde pilot te draaien om meer ervaring op te doen
- eventueel meer wijken in Zuid betrekken
- Een gedeeltelijke tijdelijke wijziging van het Terrassenbeleid Zuid